

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 14 1 ● 2015

Nieuw voor de wetenschap

Foto's: Ton van Haaren.

Kustnaaldkreeftje.

Noordzeekanaal.

In 2006 werd een nieuw naaldkreeftje voor Nederland gevonden. Nadere studie leerde dat het zelfs een nieuwe soort voor de wetenschap betrof. Toch is het nu een algemene soort in het Noordzeekanaal.

Naaldkreeftjes (Tanaidacea) zijn een kleine groep van pissebedachtige kreeftjes met hoofdzakelijk mariene vertegenwoordigers. Wereldwijd zijn er omstreeks 1100 soorten van beschreven en er zijn naast zoute soorten ook enkele soorten bekend van brak en zelfs zoet water. Ze zijn te vinden op verschillende dieptes, zelfs tot op 9 km. In Nederland was het aantal naaldkreeftjes beperkt tot twee inheemse soorten: *Tanaissus lilljeborgi* in de Oosterschelde en *Tanaopsis graciloides* op de Oostergonden. Daarnaast zijn er nog vier andere soorten voor Nederland gemeld, maar die zijn angespoeld (*Apseudes talpa*, *Leptochelia dubia*, *Tanais dulongii*) of zijn in Neder-

land uitgestorven (*Heterotanaais oerstedii*).

In 2006 werd door Ad Kuipers (Werkendam) voor het eerst een naaldkreeftje in de Nederlandse wateren aangetroffen die zelfs tot in zoet water wist door te dringen. Het werd gevonden in wateren die in het verleden al heel goed onderzocht waren en kwam in zulke hoge aantallen voor dat aan een exoot werd gedacht: *Sinelobus stanfordi*, een kosmopoliet. Deze naam werd dan ook gepubliceerd als een nieuwe soort voor Nederland (Van Haaren & Soors, 2009). De Engelse specialist Roger Bamber had echter zijn twijfels of het hier om *S. stanfordi* ging. Na bestudering van het Nederlands materiaal en het vergelijken van de oorspronkelijke beschrijving van *S. stanfordi* kon hij niets anders concluderen dan dat het hier een nieuwe soort voor de wetenschap betrof. Hij noemde de soort naar mij (*Sinelobus vanhaareni*) en ik gaf er een Nederlandse naam aan: kustnaaldkreeftje. Deze soort komt nu zeer algemeen voor in de Nederlandse kustwateren en bereikt de hoogste dichtheden op stenen in brakke wateren zoals in het Noordzeekanaal. Hier is zij te vinden vanaf Velsen tot aan Amster-

dam en ook in zijn zijkanalen en in de Amsterdamse grachten nabij het Noordzeekanaal. Wordt het water te zoet of de oever te natuurlijk dan verdwijnt de soort.

Maar hoe zit het nu met de echte *S. stanfordi*? Een mogelijkheid zou kunnen zijn dat zij minder kosmopolitisch is dan gedacht en beperkt is tot het Pacifische gebied en dat 'onze soort' uit een andere regio afkomstig is. De kolonisatie door het kustnaaldkreeftje van onze kustwateren heeft alle eigenschappen van een exoot, maar we weten niet wat het herkomstgebied is.

Ton van Haaren
Ton.vanHaaren@grontmij.nl

Literatuur

- BAMBER, R.N., 2014. Two new species of *Sinelobus* Sieg, 1980 (Crustacea: Tanaidacea: Tanaididae), and a correction to the higher taxonomic nomenclature, *Journal of Natural History* 48 (33-34):2049-2068.
- HAAREN, T. VAN, A. GITTENBERGER & C.H.J.M. FRANSEN, 2010. Tanaidacea – Naaldkreeftjes. In: *De Nederlandse biodiversiteit*. Nederlandse Fauna 10.
- HAAREN, T. VAN, & J. SOORS, 2009. *Sinelobus stanfordi* (Richardson, 1901): a new crustacean invader in Europe. *Aquat Invasions*. 4 (4):703-711.